

**EL FINANÇAMENT
EN EL PROJECTE
D'ESTATUT D'AUTONOMIA
DE CATALUNYA**

[2]

Els 9 punts essencials de la negociació

PUNTS ESSENCIALS DE NEGOCIACIÓ DEL TÍTOL DE FINANÇAMENT DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

1) JERARQUIA NORMATIVA ENTRE L'ESTATUT I LA LOFCA

Projecte EAC (30 de setembre)

El text aprovat pel Parlament no esmenta la LOFCA (encara que en referir-se al “marc del que estableix la Constitució Espanyola” es pot entendre que hi és implícitament).

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE sotmet, de fet, l'Estatut a la LOFCA.

Acord gener 2006

El text acordat permet assolir l'objectiu essencial, que és no supeditar l'Estatut a la LOFCA. L'article 202.1 assenyala que “les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat es regulen per la Constitució, el present Estatut i la Llei Orgànica prevista en l'apartat tercer de l'article 157 de la Constitució”. És important l'ordre en què aquest redactat final cita els tres àmbits normatius (Constitució, Estatut i LOFCA), que implícitament estableix una prelación. Per últim, la Disposició Addicional dotzena estableix que la LOFCA i l'Estatut han d'interpretar-se de forma harmònica.

2) PAPER DE LA COMISSIÓ MIXTA ESTAT-GENERALITAT

Projecte EAC (30 de setembre)

El text aprovat el passat 30 de setembre estableix una forta bilateralitat, amb un especial protagonisme de la Comissió Mixta, encara que sense negar, en contra del que s'ha pretès, l'existència de normes de caràcter general (per exemple, per establir els marges de capacitat normativa sobre els impostos o per determinar els mecanismes d'anivellament), ni l'existència d'organismes de caràcter multilateral.

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE suprimeix tot esment a la Comissió Mixta Estat-Generalitat en l'apartat dels principis (art. 202.3) i limita molt severament les seves funcions en l'art. 214.

Acord gener 2006

El redactat final manté el paper preeminent de la Comissió Mixta Estat-Generalitat en el desenvolupament del model (article 202.3), tal com preveia el text aprovat pel Parlament. I, d'altra banda, mentre que la contra-proposta del PSOE limitava molt severament les funcions de la Comissió Mixta, el redactat actual recupera pràcticament totes les funcions que li atorgava l'article 214 del text aprovat pel Parlament.

3) ATRIBUCIÓ DELS RENDIMENTS DELS TRIBUTS ESTATALS A CATALUNYA

Projecte EAC (30 de setembre)

El text inicial de l'Estatut preveu que la Generalitat i l'Estat comparteixen el rendiment de tots els impostos estatals, per la via de considerar que tots ells tenen la consideració de cedits (art. 203.3 b i 208).

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE proposa una redacció tan oberta que no ofereix cap garantia de participació en cap impost estatal.

Acord gener 2006

El redactat final garanteix de forma efectiva la participació de la Generalitat en el rendiment de tots els tributs estatals, excepte Societats. A tal efecte, la Disposició Addicional dotzena precisa la relació de tributs cedits totalment i parcialment. És més, l'acord de gener del 2006 va més enllà del projecte del Parlament, ja que en les disposicions dotzena bis, dotzena ter i dotzena quàter es concreten els nous percentatges de participació en l'IRPF, els impostos especials i l'IVA.

4) CAPACITAT NORMATIVA DE LA GENERALITAT SOBRE ELS TRIBUTS CEDITS

Projecte EAC (30 de setembre)

El text aprovat pel Parlament estableix (art. 204.2 i 3) que la capacitat normativa de la Generalitat sobre els tributs estatals cedits "inclou en tot cas" la possibilitat d'intervenir en la fixació d'un conjunt d'elements tributaris (tipus impositiu, exempcions, etc.). Sempre, però, en el marc de les competències de l'Estat i de la Unió Europea.

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE deixa aquesta facultat tan oberta ("puede incluir") que no hi ha cap garantia respecte a la capacitat normativa de la Generalitat en aquests tributs.

Acord gener 2006

Mentre que la contra-proposta del PSOE contemplava la capacitat normativa de la Generalitat sobre els tributs cedits només com una possibilitat, l'acord final atorga aquesta competència a la Generalitat en la definició que fa l'article 204.2 tant dels tributs cedits totalment com dels tributs cedits parcialment. En ambdós casos es reconeix el dret de la Generalitat a participar en la fixació dels elements essencials d'aquests tributs. El grau de concreció en aquest camp és fins i tot major que en les disposicions addicionals. A la dotzena bis) s'estableix que s'augmentarà la capacitat normativa de la Generalitat sobre l'IRPF i a la tretzena es determina que, dins del marc de la normativa de la UE, l'Estat cedirà competències normatives en les operacions en fase minorista tant de l'IVA com dels impostos especials de fabricació.

5) AGÈNCIA TRIBUTÀRIA DE CATALUNYA

Projecte EAC (30 de setembre)

D'acord amb el text actual de l'EAC, l'Agència Tributària de Catalunya recapta tots els impostos estatals (a més, naturalment, dels propis). Aquesta Agència establirà els mitjans de col·laboració que siguin pertinents amb l'administració tributària de l'Estat.

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE retalla dràsticament l'àmbit d'actuació de l'Agència, en limitar-lo als tributs propis i als cedits "que es determinin".

Acord gener 2006

També en aquest punt l'acord final suposa un pas molt important. En primer lloc, el propi EAC (art. 205.1) estableix que l'Agència Tributària de Catalunya gestionarà, recaptarà, liquidarà i inspeccionarà els tributs estatals cedits totalment, apart, naturalment, dels propis. En segon lloc, en un termini de dos anys es constituirà un Consorci paritari entre l'Agència Estatal d'Administració Tributària i l'Agència Tributària de Catalunya, per la gestió conjunta, segons la seva naturalesa, dels altres impostos estatals (art. 205.1). Aquest Consorci podrà transformar-se en l'administració tributària de Catalunya.

En tercer lloc, es crea la "finestreta tributària única" (art. 205.3), que permetrà que qualsevol oficina de qualsevol de les administracions tributàries existents pugui tramitar les declaracions corresponents als diferents impostos, amb independència que siguin de l'Estat o de la Generalitat. Finalment, i a diferència de la situació actual, els òrgans econòmic-administratius de la Generalitat seran els responsables d'atendre les reclamacions respecte els tributs cedits totalment (art. 205.5).

6) INVERSIÓ EN INFRASTRUCTURES DE L'ESTAT A CATALUNYA

Projecte EAC (30 de setembre)

El text inicial de l'EAC estableix l'obligació de l'Estat d'invertir a Catalunya un percentatge equivalent al del PIB.

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE elimina qualsevol menció al percentatge de participació en el PIB i no concreta cap mena de compromís.

Acord gener 2006

L'acord final (disposició addicional sisena) significa, per contra, un grau de compromís fins i tot superior del que contenia el projecte d'EAC. Garanteix que la inversió en infraestructures de l'Estat a Catalunya s'equipararà a la participació relativa de Catalunya en el PIB espanyol durant un període de set anys. També es manté la referència a la comissió intergovernamental que haurà de vetllar pel compliment d'aquest compromís.

7) APROXIMACIÓ DEL FINANÇAMENT DE CATALUNYA ALS RESULTATS DE LES COMUNITATS FORALS

Projecte EAC (30 de setembre)

El text inicial de l'EAC (disposició addicional vuitena) fixava un termini de quinze anys per a l'equiparació gradual de resultats entre els ingressos per habitant de la Generalitat i els obtinguts pels sistemes forals.

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE elimina aquesta disposició i afegeix un punt (art. 202.4) que fa esment a l'article 138.2 de la CE i diu que Catalunya no pot tenir un tractament desfavorable ni privilegiat (cosa que es pot entendre de forma equívoca).

Acord gener 2006

L'acord de gener del 2006 estableix que, d'acord amb l'article 138.2 de la Constitució, el finançament de la Generalitat no pot implicar efectes discriminatoris per a Catalunya respecte d'altres Comunitats Autònomes (s'ha d'entendre que amb independència de quin pugui ser el seu sistema específic de finançament). A més, la disposició addicional vuitena encomana a la Comissió Mixta el seguiment del compliment d'aquest precepte i disposa que, en cas d'incomplir-se, els mecanismes que s'hagin d'establir es podran aplicar gradualment fins assolir el seu objectiu.

8) MECANISMES DE SOLIDARITAT

Projecte EAC (30 de setembre)

El projecte d'EAC estableix uns criteris generals per regular els mecanismes d'anivellament i de solidaritat entre Catalunya i la resta de Comunitats Autònomes. En essència, són els següents: a) la contribució a la solidaritat ha de garantir nivells similars de serveis fent un esforç fiscal similar; b) el major esforç fiscal fet a Catalunya, calculat a partir dels impostos pagats per sobre de la mitjana de les Comunitats Autònomes, ha de traduir-se en més ingressos per a la Generalitat; c) els mecanismes d'anivellament no poden alterar, després de la seva aplicació, l'ordre de renda per càpita entre comunitats autònomes.

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE deixa aquest punt essencial pendent de redacció.

Acord gener 2006

El text final acordat recull de manera satisfactòria els punts essencials del projecte d'Estatut. En primer lloc, es defineix un concepte de solidaritat exactament igual que el contingut en el projecte d'Estatut: nivell similar de serveis a esforç fiscal similar (art. 208.3). En segon lloc, s'estableix que el mecanisme d'anivellament ha de garantir aquest objectiu (de nivells similars de serveis) exclusivament en els serveis bàsics d'educació, sanitat i serveis socials essencials de l'estat del benestar (art. 208.3). En tercer lloc, es disposa que el càlcul de les necessitats en aquests serveis ha de tenir en compte, apart de la població, un conjunt d'indicadors (com els costos diferencials, la immigració i altres) que, en el cas de Catalunya, tenen una incidència especial (art. 208.6).

En quart lloc, el principi que garanteix que el major esforç fiscal fet a Catalunya (calculat a partir dels impostos pagats per sobre de la mitjana) ha de traduir-se en més ingressos per a la Generalitat queda reflectit a l'article 208.1, quan estableix que el nivell de recursos de què disposi la Generalitat per finançar els seus serveis i competències es basarà en les seves necessitats de despesa i tenint en compte la seva capacitat fiscal (art. 208.1). Per tant, una vegada hagin actuat els mecanismes d'anivellament, el volum de recursos de la Generalitat ha d'estar d'acord amb la seva capacitat fiscal. Amb això es podrà garantir que una part del major esforç fiscal realitzat pels ciutadans de Catalunya es tradueixi en uns majors ingressos per a la Generalitat.

Finalment, en cinquè lloc, l'acord final manté íntegrament la redacció que conté el projecte aprovat pel Parlament del conegut com a principi d'ordinalitat: "L'Estat garantirà que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per càpita entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament" (208.5).

9) HISENDES LOCALS

Projecte EAC (30 de setembre)

El text inicial de l'EAC estableix: a) la capacitat legislativa de la Generalitat per establir i regular els tributs propis dels governs locals, dins del marc de la Constitució (el que inclou la potestat tributària originària de l'Estat i per tant la necessitat inexcusable d'una llei estatal habilitant) (art. 222.2); b) la competència de la Generalitat per distribuir, d'acord amb els principis, objectius o standards mínims fixats per l'Estat, les participacions en tributs i subvencions incondicionades estatals destinades als governs locals de Catalunya (art. 222.2); c) l'obligació de la Generalitat de garantir als governs locals els recursos suficients pel finançament dels serveis que se'ls traspassi o de tota nova competència que se'ls atribueixi (art. 222.4).

Contra-proposta PSOE (17 de desembre)

La contra-proposta del PSOE no reconeix la capacitat legislativa en matèria de tributs locals i recupera la redacció de l'actual Estatut pel que fa referència a les competències de la Generalitat en la distribució de les subvencions estatals.

Acord gener 2006

El redactat final manté la competència de la Generalitat per establir i regular els tributs locals dins del marc establert per la Constitució i la normativa de l'Estat (art. 222.2). En segon lloc, reconeix la competència de la Generalitat per distribuir les participacions en tributs i les subvencions incondicionades procedents de l'Estat, d'acord amb el que disposi la Llei d'Hisendes Locals de Catalunya (que requerirà per la seva aprovació una majoria de tres cinquenes parts) i respectant els criteris establerts per la legislació estatal (art. 223.2). En tercer lloc, es manté l'obligació d'atorgar als governs locals els mitjans financers necessaris per al finançament de les competències i serveis que se'ls traspassi o delegui (art. 223.3).